

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

Despre revizuirea tractatelor de d-l Valerian Ursianu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III*: Ștefan Marinescu cu Dumitru Andreescu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea IV: S. Goldford cu S. Marcus. — Adnotațiune de d-l Ioan D. Filitti.

Despre revizuirea tractatelor

D-l Profesor Valerian Ursianu, decanul Facultății juridice din București, a început publicarea celui de al doilea volum al cursului său de Drept internațional public.

Prima fascicolă de 83 pagini a apărut acum, din care, cu permisiunea autorului, împărtășim cititorilor noștri ultimul capitol care tratează despre revizuirea tractatelor, materie nouă, foarte interesantă și de actualitate.

Este chestiunea de a se ști dacă un contract odată încheiat și subscris de părțile contractante, ratificat de autoritățile competente, îndeplinind toate condițiunile cerute de dreptul internațional public, devenind cu alte cuvinte un tractat perfect și definitiv, poate să mai fie pus în chestiune și prin urmare să fie revizuit.

a) Tot ce se face de oameni nu este totdeauna perfect și dacă la început tractatul a părut perfect, cu timpul el poate să devie defectuos și vătămător părților contractante sau numai uneia din ele, fie din cauza timpului și a evenimentelor, fie din cauza strecurării unor erori care-l face vătămător chiar dela început. In cazul acesta, dacă părțile contractante

recunosc de bună voe eroarea și urmările rele ce decurg din tractatul încheiat între dânsese și consimt la modificarea sau desființarea lui, pot s'o facă ori-când ar voi, afară numai dacă prin modificarea sau suprimarea tractatului nociv, contractanții nu ating și nu prejudică în mod evident drepturile sau interesele celor de al treilea. In cazul acesta contractanții trebuie să se înțeleagă cu aceia pe cari modificarea tractatului i-ar interesa și vătămă, iar dacă nu s'ar putea înțelege, atunci să recurgă la mediațiunea Statelor amice și desinteresate sau și mai nemerit la Curtea permanentă de arbitragiu dela Haga.

b) In art. 82, 83 și cele următoare din *Convențiunea pentru Regulamentul pacific al conflictelor internaționale*, este regulată și revizuirea¹⁾. Revizuirea, însă, despre care se ocupă sus menționatele articole, se aseamănă mai mult cu acelea consacrate în dreptul civil, decât cu acelea care ar avea în sine un caracter politic. Caracter politic ar avea de pildă acele tractate care vin în urma unui mare război, care se desbat și se încheie într'un congres internațional și cari tractate cuprind chestiuni și soluții de acelea cari ating echilibrul Puterilor, independența și integritatea Statelor, libertatea navigațiunei și a comerțiului, și altele de felul acestora. Asemenea tractate nu se pot modifica și cu atât mai puțin suprima decât numai printr'un Congres internațional, unde drepturile

1) Les deux Conférences de la paix, 1899 et 1907, par M. Louis Renault, Paris, 1909, pag. 84.

și interesele Statelor să fie examinate cu multă luare aminte și modificate cu mult tact și înțelepciune. Așa a fost cazul, între altele, a tratatului din Paris dela 30 Martie 1856. Napoleon III, garantul principal al acestui tratat, căzând învins prin războiul dela 1870—1871, Rusia — cu această ocaziune binevenită pentru dânsa — găsi momentul oportun a declara că ea nu se mai vede obligată a respecta unele din stipulațiunile tratatului dela Paris, care tratat o pune într'o situațiune precară și care, după cum am văzut mai sus (§ 41), restrângea chiar dreptul ei de apărare.

c) Această eșire neobișnuită a Rusiei cauză o mare senzațiune între Puteri și începuse deja a lua caracterul unui scandal internațional, cu toate că imperiul de Nord, prin circulara prințului de Gorceacof, avusese grija și înțelepciunea de a nu atinge principiul libertății de navigațiune maritimă și fluvială, pentru a menaja susceptibilitatea Englierei și interesele popoarelor neguțătoare.

d) Acea dintre marile Puteri care era indicată a a lua în mână apărarea tratatului din Paris și a nu tolera ca un tratat de o așa mare importanță politică și comercială să fie sfâșiat, era Engliera. Lăsând ca o singură Putere să calce un tratat *ad libitum* și fără nici o formalitate, s'ar fi creat cu modul acesta niște precedente funeste și primejdioase pentru liniștea și legămintele dintre popoare. Pentru a evita o asemenea stare de lucruri, Engliera luă inițiativa și convoacă Congresul din Londra dela 1871. Ea căută, de acord cu celelalte Puteri, să *revizuiască* tratatul dela Paris din 1856, și să concilieze pe cât era posibil exigențele Rusiei cu interesele popoarelor neguțătoare și cu respectul și prestigiul datorit tratatelor internaționale.

Care tratate se pot revizui. — Pentru ca să se poată *revizui* un tratat internațional, ce are un caracter politic și general, nu este suficient ca un singur Stat, dintre acelea care au luat parte la negocierea și semnarea lui, să fie sau să devie nemulțumit, pentru ca cererea de *revizuire* să fie admisă; dar el mai trebuie să implice și chestiuni politice, care să atingă interesele și drepturile multor popoare, de natură a le preocupa și a le asocia pentru a le face să ceară revizuirea unui tratat devenit insuportabil.

a) Un exemplu care vine să coroboreze teoria ce

susținem este încheerea dintre Rusia și Turcia a tratatului de San-Stefano, căruia guvernul imperial rusesc ar fi dorit să-i dea un caracter bilateral. Marile puteri însă aducându-l în congresul dela Berlin din 1878, l-au îmbrăcat în haina pompoasă de purpură a unui tratat general european. Poate că această teorie și acest procedeu nu erau tocmai pe placul diplomației rusești, dar el era folositor și salutar pentru toate celelalte popoare din Europa.

b) La 14 Ianuarie, în urma relațiunilor guvernului M. S. relative la negocierile de pace, gata a fi încheiată între guvernul rusesc și Poartă, și în scopul de a evita orice nedomirire posibilă, guvernul M. S. însărcină pe Lordul A. Loftus de a declara prințului Gorceacof că, după părerea guvernului M. S., orice tratat încheiat între guvernul rusesc și Poartă și alterând tratatele din 1856 și din 1871, trebuia să fie un tratat european. El n'ar fi valid fără asentimentul Puterilor care au fost părți contractante ale ziselor tratate²⁾.

c) Nu se uscaser cerneala semnăturilor tratatului de pace dela București, care venea să curme vărsarea de sânge a războiului barbar și fratricid din Balcani, și începuse deja să se svonească despre o *revizuire* a acestui tânăr și generos tratat. Care dintre Puteri să-și fi dat osteneala să dea naștere unui asemenea curent îndată după semnarea tratatului și poate chiar mai înainte de a fi subsemnat! Desigur că acel guvern sau acele guverne cărora le-ar fi surâs și folosit *revizuirea*, prin urmare în prima linie Bulgaria, care văzând că norocul armelor în care contă prea mult o părșisise, caută să-și întoarcă privirea și să caute remediu în diplomație, care adeseaori și ea întoarce spatele aceluia cari n'au știut să se pună bine cu zeul Marta. Bulgaria ajutată la început de norocul și vitejia fiilor săi, văzându-se deodată căzută, din propriile sale greșeli, din frumoasa și glorioasă situațiune dobândită, cu mari sacrificii, în primul război cu Turcii, în starea nenorocită și penibilă în care se găsește astăzi este enervată. Dar cine este de vină? Ea însăși, prin urmare *imputet sibi!* Să înceteze dar de a mai calomnia și ponegri pe alții. Bulgaria mersese prea departe cu prezumțiunea și iluziunile sale pentru ca trista realitate să nu-i fie

2) Il Congresso di Berlino (1878) e la crisi d'Oriente di Ruggero Bonghi, Milano, 1878, pag. 207.

dureroasă și nesuferită, și să nu caute în orice chip și cu orice mijloace a nu eși dintr'ânsa.

d) Dar oare tratatul dela București este el unul din acelea care se pretează la revizuire? N'o credem. S'ar putea susține că de vreme ce este un tratat care stabilește un echilibru între puterile balcanice, poate să fie *revizuit*. Numai tratatele care consacără un desichilibru al puterilor, și un desichilibru primejdios, ar putea da dreptul marilor Puteri europene să evoce tratatul din București spre a-l supune revizuirii, dar un tratat care stabilește un echilibru just și proporțional între vecini și aliați și care tratat nu poate să fie amenințător pentru liniștea și independența celorlalte țări, el nu poate fi atins nici modificat de cât numai de Statele care l'au încheiat și subsemnat. O intervențiune pe această cale și fără alte motive serioase pentru a se amesteca în afacerile interioare a unor State independente, și ale impune modul lor de vedere, ar fi a călca și nesocoti principiile fundamentale ale dreptului public internațional și a deslănțui în mod despotice și injurios un crâncen război european.

e) «Ziarul vienez relevând declarațiunile cancelarului Germaniei cu privire la demersurile d-lui Bertschold pentru revizuirea tratatului de pace dela București, spune că ele arată foarte bine prin ce pericol ar fi trecut pacea europeană dacă Marile Puteri luau în seamă intervenția d-lui Bertschold, pentru revizuirea tratatului dela București. Niciodată Puterile europene n'au fost într'un mai mare dezacord ca atunci când d-l Bertschold a ridicat chestia revizuirii tratatului de pace din București. De altfel, o dovadă de încordarea care era pe atunci între marile Puteri, e declarațiunea pe care o făcuse Sir Grey, cu zâmbetul pe buze, răspunzând unei interpelări din Camera Comunelor: «Dacă Austria dorește *revizuirea* tratatului dela București, această dorință trebuie s'o afirme cu armele în mână».

f) Frumoasă faptă ar fi făcut Austria să sfărâme un tratat înțelept de pace, ca să pescuiască în apă turbure și sângeroasă pentru eventualul său aliat chiar cu riscul de a se îneca.

Valerian Urșianu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 11 Februarie 1914

Președinta d-lui D. G. Tăslăuanu, consilier

Ștefan Marinescu cu Dumitru Andreescu

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — RECURS ÎN CASAȚIE. — CARTE DE JUDECATĂ DATĂ ASUPRA UNEI CERERI DE O VALOARE MAI MARE DE 1 500 LEL. — TIMBRU LA CARE ARE A FI SUPUS RECURSUL. — ART 124 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOL.

Deși art. 124 din legea judecătoriilor de ocoale, după care acțiunile mai mari de 1.500 lei, sunt supuse taxelor de timbru la care erau supuse și înainte de modificarea legii judecătoriilor, vorbește numai de acțiuni, această dispozițiune se aplică și apelurilor, opozițiilor și recursurilor, întrucât nici în acest articol nici în legea timbrului nu există o altă dispozițiune care să excepteze aceste acte de procedură dela taxele ce legea prevede pentru acțiunile de o valoare mai mare de 1.500 lei.

No. 52. — Anulat ca insuficient timbrat recursul făcut de Ștefan Marinescu, contra sentinței tribunalului Ilfov, secțiunea I comercială No. 1520 din 1913, în proces cu Dumitru Andreescu.

S'au ascultat d-l avocat Duculescu, cere a ridicat incidentul de inadmisibilitatea recursului ca nul, întrucât n'a fost făcut pe timbrul legal, și d-l avocat Radovici, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra incidentului de nulitatea recursului, ridicat de apărătorul părții intime, prin faptul că odată cu introducerea lui s'a plătit o taxă specială numai de 50 lei, în loc de 200 lei, acțiunea la judecătoria de ocol fiind mai mare de 1.500 lei;

Având în vedere că, după art. 124 din legea judecătoriilor de ocoale din 1908, acțiunile, cererile și toate actele pentru valori mai mari de 1.500 lei, rămân supuse taxelor de timbru atunci în vigoare, cu toate că vor fi îndreptate la judecătoriile de ocoale;

Considerând că, după dispozițiunile sus citatului text de lege, rezultă că legiuitorul prin legea judecătoriilor de ocoale, pusă în aplicare la 1 Mai 1908, mărind competența civilă a judecătoriilor de ocoale în materie personală și mobilă până la valoarea de 3.000

lei, a avut grije să se ocupe și de taxele de timbru la care urma să fie supuse acțiunile care, potrivit acestei legi, încetau de a fi de competența tribunalelor și treceau în competența judecătorilor de ocoale, stabilind că ele vor continua a fi supuse aceluiaș taxă de timbru în vigoare la punerea în aplicare a legii;

Considerând că, dacă art. 124 citat mai sus vorbește numai de acțiuni, de aci nu rezultă că taxele de timbru pentru acțiuni mai mari de 1.500 lei, nu s'ar aplica și apelurilor, opozițiilor, recursurilor sau altor acte de procedură urmate după introducerea acțiunii, întrucât nici în acest articol nici în legea timbrului nu există o altă dispozițiune care să excepteze aceste acte de procedură dela taxele ce legea prevede pentru acțiunile de o valoare mai mare de 1.500 lei;

Considerând că, în speță, fiind constatat că acțiunea e mai mare de 1.500 lei, urmează că recursul făcut contra sentinței tribunalului care a judecat afacerea ca instanță de apel, să fie făcut pe timbru fix de 25 lei și cu plata unei taxe speciale de 100 lei, conform art. 25 al. 1, din legea timbrului, așa că incidentul de nulitate, ridicat de partea intimată, fiind întemeiat, recursul cată să fie anulat.

Pentru aceste motive, anulează.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA IV

Audiența dela 18 Februarie 1914

Președinta d-lul V. Marcovici, judecător

S. Goldford cu S. Marcus

COMPETINȚĂ. — LEGEA PROPRIETARILOR. — PLATA DE CHIRIE. — ACȚIUNE ÎN JUSTITIE. — ART. 27 ȘI 30 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOALE.

Dispozițiunile art. 30 din legea judecătorilor de ocoale care determină competența acestor instanțe când judecă cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de locațiune, se aplică numai în aceste cazuri, iar nu și atunci când se cere plata unei sume determinate ca chirie sau rest din chirie, în care caz competența are a fi determinată după dispozițiunile art. 27 din aceeași lege.

Tribunalul,

Asupra incidentului de incompetență, ridicat de apelant, că judele de ocol nu avea cădere să judece acest proces față de dispozițiile categorice ale art.

30 din legea judecătorilor de ocoale, de oarece valoarea locativă era mai mare ca 1500 lei;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar;

Considerând că, dispoziția art. 30 din legea judecătorilor de ocoale care determină competența acestor instanțe când judecă după dreptul comun sau după legea proprietarilor cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de locațiune, se aplică numai în aceste cazuri sau când se cere îsgonirea arendașului sau chiriașului, iar nu și atunci când se cere plata unei sume determinate ca chirie sau rest din chirie, în care caz competența are a fi determinată potrivit dispoziției art. 27 din aceeași lege;

Considerând că, într'adevăr, dacă prin art. 30 legiuitorul a limitat la suma de 1.500 lei valoarea locativă competența judecătorilor de ocoale derogând dela dispoziția art. 27, aceasta legiuitorul a făcut-o pentru cazurile când prin acțiune cerându-se rezilierea, anularea sau executarea contractului nu era alt criteriu de a se determina competența decât valoarea locativă a contractului, rațiune care nu mai există în cazul când se cere plata unei sume determinate ca chirie, competența în acest caz putându-se regula după art. 27 din lege, potrivit căruia judecătorii de ocoale judecă toate cererile în materie personală și mobilă în primă și ultimă instanță până la valoarea de 300 lei inclusiv și cu dreptul de apel până la valoarea de 3000 lei inclusiv;

Că, astfel fiind, excepțiunea de incompetență invocată de apelant este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge incidentul.

Semnați : V. Marcovici, V. Rădulescu.

Opiniune

Având în vedere actele din dosar, susținerile părților și concluziunile depuse la dosar;

Având în vedere că, primul motiv formulat de apelant în contra cărței de judecată apelată este că judecătoria de ocol era incompetentă *ratione materiae* de a judeca acțiunea intentată de S. Goldford contra lui S. Marcus și în consecință cartea de judecată pronunțată urmează a fi reformată respingându-se acțiunea;

Având în vedere că, prin acțiunea făcută de S. Goldford contra lui S. Marcus, reclamantul cerea ca judecata să condamne pe pârât, în baza legii proprietarilor, să-i plătească suma de lei 450, chiria trimestrului Ianuarie 1914 și 80 lei plata apei și a gunoiului, pe semestrul Octombrie 1913—1914 în calitate de subchiriaș al său, aceasta în baza contractului de închiriere intervenit între părți;

Având în vedere că, valoarea locativă anuală la contractul de închiriere exhibit de reclamant este de lei 1800;

Având în vedere că, potrivit dispozițiunii art. 30 din legea jud. de ocoale, judecătorii de ocol, judecă după dreptul comun sau după legea proprietarilor cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de locațiune mobilă sau imobiliară precum și pentru isgonirea arendașului sau chiriașului în primă și ultimă instanță când valoarea locativă anuală este până la 150 lei și cu drept de apel când acea valoare se urcă la 1500 lei inclusiv;

Considerând că, cu toate că din art. 27 din zisa lege, judecătoriile de ocoale sunt competente a judeca toate cererile în materie personală și mobilă, civilă sau comercială, principale accesorii sau incidentale, în prima și ultima instanță până la valoarea de 300 lei inclusiv capital și procente reclamate, și cu drept de apel până la valoarea de 3000 lei inclusiv capital și procente reclamate, cu toate acestea prin art. 30 legiuitorul a făcut o excepție la regula generală stabilită prin art. 27 și a prevăzut formal că atunci când va fi vorba, fie de executarea fie de rezilierea unui contract de închiriere, precum și pentru isgonirea chiriașului, competența nu se va mai stabili după normele prevăzute de art. 27, adică după suma reclamată, ci după valoarea locativă anuală a contractului de închiriere;

Considerând că nu poate să fie primită părerea majorității tribunalului, că legiuitorul a stabilit această competență după valoarea locativă anuală pe motiv că nu avea alt criteriu după care să stabilească valoarea litigiului, necerându-se vre-o sumă de bani; de oarece, când legiuitorul din 1907, a adăugat în art. 30 din legea judecătoriilor de ocoale, ideea executării contractelor de închiriere, idee care nu există în vechea lege a judecătoriilor de ocol din 1896, art. 59, a înțeles perfect a stabili competența

după valoarea locativă anuală a contractului, indiferent dacă s'ar pretinde vre-o sumă de bani, singurul lucru care preocupă pe legiuitor era ca cererile să fie privitoare, fie la executarea contractelor fie pentru rezilierea lor, fie pentru evacuarea imobilului închiriat (sau numai rezilierea contractelor sau isgonirea chiriașilor).

Considerând că, în executarea unui contract de închiriere, atât după principiile cele mai elementare de drept cât și după art. 1 din legea proprietarilor, este reclamarea plății chiriei;

Considerând că, conform art. 22 din legea proprietarilor sumele datorite de chiriași ca preț de chirie sunt sume privilegiate și prin urmare și acest avantajiu poate să fi fost un mobil care să fi determinat pe legiuitorul din 1907, să nu voiască a mări competența judecătorii de ocol, când este vorba de legea proprietarilor;

Considerând că, a admite teoria echității susținută de intimat în contra textelor categorice de lege, ar fi ca instanțele judecătorești să modifice legea și să o facă ele, ceea ce nu este ertat, de oarece ar fi încălcarea osebitorilor puteri stabilite prin constituție;

Că, dacă am admite părerea împărțită de majoritatea tribunalului, am ajunge că la un contract de închiriere unde valoarea locativă anuală este de 12.000 lei, atunci când pretinde pentru executarea lui plata chiriei pe un trimestru, adică suma de 3000 lei, să adreseze acea cerere judelei de ocol, lucru de sigur inadmisibil;

Pentru aceste motive, sunt de părere că rău d-l judecător a respins incidentul de incompetență ridicat la prima instanță și în consecință apelul urma să fie primit și cartea de judecată reformată ca dată fără competență.

Semnat : C. H. Rosetti.

Adnotațiune. — Prin acțiune, reclamantul cere câteva sute de lei valoarea trimestrială a unei chirii, pe baza unui contract de închiriere a cărei valoare locativă anuală este superioară sumei de 1.500 lei.

Din această împrejurare s'a născut întrebarea : care este instanța competentă în prim grad de jurisdicție ?

Și fiindcă răspunsul la întrebare arată în mod logic că, în asemenea cazuri, competența este prevă-

zută printr'o dispozițiune specială a legii, am ridicat dinaintea tribunalului în apel excepțiunea de incompetență bazată pe art. 30 din legea judecătorilor de ocoale dela Decembrie 1907.

Majoritatea tribunalului a respins excepțiunea ridicată; minoritatea a admis'o, și sunt pe deplin convinși că opiniunea minorității este singură exactă și juridică.

Fiindcă, însă, opiniunea majorității are în favoarea sa autoritatea unor deciziuni ale Inaltei Curți de cașiune, cred de bun folos a face o discuțiune mai largă asupra cestiunii și a arăta motivele ce am invocat și ce invoc, pentru a demonstra exactitatea riguroasă a interpretării juridice contrarie opiniunii majorității tribunalului.

Textul art. 30 menționat spune, în mod clar și categoric, că judecătorii de ocoale judecă — după dreptul comun sau după legea proprietarilor — cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de locațiune, precum și pentru izgonirea locatarului, în primă și ultimă instanță sau cu drept de apel, după valoarea locativă anuală și anume până la 150 lei sau până la 1500 lei inclusiv.

Prin urmare, orice asemenea cerere făcută la judecătorii de ocoale, atunci când valoarea locativă anuală este mai mare de 1500 lei, întrece competența lor de a judeca și afacerea trebuie judecată în I-a instanță de tribunal.

Or, cum în speță contractul de închiriere, pe baza căruia s'a formulat cererea de plata chiriei, stipulează o valoare locativă anuală mai mare de 1500 lei, incontestabil este că judecătoria de ocol VII București era necompetentă să statueze în primă instanță, și tot astfel tribunalul este necompetent să statueze în apel.

Cum se poate dar înlătură o dispozițiune atât de precisă și de formală ca aceea a art. 30?

Se invoacă următoarele motive și considerațiuni:

Că, în legea judecătorilor de ocol, există două texte de lege asupra materiei:

a) Art. 27 care fixează competența judecătoriei, în materie personală și mobilă, până la 3.500 lei inclusiv, cu drept de apel.

b) Art. 30 din aceeași lege, care fixează competența judec. după valoarea locativă anuală a contractelor de locațiune, atunci când se cere executarea, anularea, rezilierea acelor contracte sau izgonirea locatarului. Și se pretinde că, de oarece, în speță, se cere o sumă determinată bănește iar nu executarea, anularea sau rezilierea contractului, nici izgonirea chiriașului și nici o plată anuală care să fie însăși valoarea locativă a contractului, judecătoria ar fi competentă să judece, în primă instanță, întrucât competența se regulează după art. 27, iar nu după

art. 30, deși valoarea anuală a contractului este mai mare de 1.500 lei.

Să examinăm pe rând cele două considerațiuni invocate în hotărârea primei instanțe și primite de majoritatea tribunalului.

Argumentarea opiniunii, adoptată și de majoritatea tribunalului, o găsim cu totul neîntemeiată, o spunem dela început.

Intr'adevăr: partea II-a, titlul I din legea judecătorilor de ocoale, care se ocupă de competența civilă a judecătorilor, cuprinde mai multe articole (27—38) edictând fiecare un caz anumit de competență.

Art. 27 și 30 prescriu cazuri deosebite de competență.

Art. 27 prevede competența generală, în toate cererile civile sau comerciale de natură personală și mobilă.

Art. 30 prevede o competență specială, în materie de contracte de locațiune, pentru toate cererile formulate — după dreptul comun sau după legea proprietarilor — relative la executarea, anularea sau rezilierea contractelor sau relative la izgonirea locatarului.

Când, dar, o acțiune cuprinde cererea de a se aplica o stipulațiune sau o sancțiune a stipulațiunii dintr'un contract de locațiune, competența se regulează indiscutabil conform art. 30.

Or, cererea de condamnarea la plata chiriei stipulată în contract și în baza lui (cum este în cererea reclamantului) este negreșit o cerere de executarea contractului, așa întocmai după cum cererea de reziliere pentru neplata chiriei este o acțiune în sancțiunea stipulațiunii din contract, pentru caz de neplată.

Proprietarul sau locatarul principal are două drepturi în caz când chiriașul sau subchiriașul nu plătește echivalentul chiriei, sau să ceară plata sau să ceară rezilierea contractului.

În primul caz, plata o cere în executarea contractului; în cel de al doilea caz, acțiunea este în desființarea contractului din cauza neexecutării lui.

Fără discuțiune posibilă, dar, cererea de plata chiriei stipulată în contract este o cerere de executarea contractului; de aceea competența de judecată trebuie să se reguleze potrivit art. 30, adică după valoarea locativă anuală.

Obiecțiunea constând în a zice că „acțiunea în plata chiriei este o cerere bănească, iar nu în executarea contractului“ este o simplă afirmațiune, lipsită de argumentare juridică, și care se pune în vădită și directă contradicțiune cu dispozițiunea categorică din art. 30 al legii judecătorilor.

A doua obiecțiune constând în a zice: „plata unei sume de bani ca echivalent al chiriei este o cerere

personală și mobilă, în cât competența de judecarea cererii urmează a se regula după art. 27⁴ este fără nici un temei juridic față de art. 30.

Art. 27 prevede, cum am arătat, o competență generală, pe când art. 30 prescrie o competență specială, derogatorie dela competența generală.

Dacă art. 30 vorbește de cererile pentru executarea contractelor, apoi nu se poate admite că acțiunea în plata chiriei să se judece după competența edictată de art. 27, și aceasta fiindcă acțiunea în plata dreptului de chirie născând dintr'un contract, este de natură personală și mobilă.

Ceeace decide în cauză este tocmai că dreptul, stipulat prin contract, de a percepe chiria, decurge din contract și operă în virtutea stipulațiunii contractuale, așa că acțiunea pentru sancțiunea dreptului se bazează pe contract și pe executarea lui, ceeace formează obiectul dispoziției art. 30; tot astfel nu se poate aplica competența regulată de art. 27 pentru acțiunea de izgonirea chiriașului, cu toate că după cum recunoaște *Glasson*, t. I, pag. 139 „acțiunea de izgonirea chiriașului are caracterul acțiunii personale”, și aceasta pentru motivul peremptoriu că art. 30 prevede în mod special și categoric cererea de izgonirea chiriașului.

Că, părerea admisă în hotărârea primei instanțe, și adoptată de majoritatea tribunalului, este nefondată se mai învederează prin următoarele puternice argumente de text:

A) Art. 57 pr. civilă, care dispune, ca și legea judecătorilor, că competența se regulează după valoarea indicată în cerere (acțiunile personale și mobiliare) adăogă „dispoziție care nu schimbă rânduiala legii judecătorilor de ocoale privitoare la competență: de unde rezultă că această competență se regulează conform textului fiecăruia din art. 27, 28, 29, 30 și urm. din legea judecătorilor.

B) Art. 30 vorbește clar de competența acțiunilor adresate după legea proprietarilor; or, această lege enumeră expres printre primele drepturi ale proprietarilor: plata chiriei, și numește acțiunea: o cerere de executarea contractelor (a vedea art. 1 și 24 din legea dela 30 Martie 1913).

Legiuitorul, dar, privește și consideră cererile de plata chiriei ca cereri de executarea contractelor de locațiune.

Argumentul juridic ce prezintă este decisiv, căci se bazează pe interpretarea cu drept de autoritatea a însuși legiuitorului.

C) Prin art. 59 din legea anterioară a judecătorilor de pace dela 1896 se prevedea aceeași competență specială în materia contractelor de locațiune, dar numai pentru desființarea contractelor și pentru izgonirea locatarului.

Prin urmare, când legiuitorul cel nou dela 1907 a adăogat în art. 30 și cazurile „pentru executarea sau anularea contractelor” a vizat direct și cererile în plata chiriei stipulată prin contract, căci plata se face tocmai în executarea contractului.

Deci, este o curată deșertăciune de cuvinte să se pretindă în hotărâri că art. 30 se aplică numai în caz de reziliere sau anularea contractului, sau în caz de executarea altor stipulațiuni din contract, etc., pe câtă vreme noul text prevede *expressis verbis* cererile de executarea contractului fără deosebire între diferitele stipulațiuni ale contractului și fără a excepta pe cea mai principală, adică obligațiunea esențială a chiriașului de a plăti chiria.

Ar însemna o violare fățișă a legii să se distingă între cazul executării contractului pentru reparațiuni și cazul executării pentru plata chiriei.

Cu chipul acesta, se învederează pe deplin că art. 30 deroagă dela competența generală edictată de art. 27, când este vorba de contractele de locațiune, și că el creiază o competență specială, singură aplicabilă în tot ce se atinge de contractele de locațiune.

Doctrina Inaltei Curți de casațiune. — Soluțiunea majorității tribunalului, am spus-o, se bazează pe autoritatea interpretării dată de instanța noastră supremă în câteva deciziuni recente ale secțiunilor I și III, în special deciziunile No. 660 din 1912 și 118 din 1913.

Deciziunile nu sunt pronunțate în secțiuni-unite, așa că n'au încă o valoare legală definitivă.

Negreșit, însă, autoritatea lor morală este atât de mare, încât tribunalul a ținut să se conforme jurisprudenței Inaltei Curți.

Ei bine, oricare ar fi prestigiul hotărârilor judecătorești și mai ales al deciziunilor Inaltei Curți, trebuie să fie permis a se da precădere adevărului juridic și dreptului legal; trebuie să fie permis a se cerceta dacă acest adevăr și acest drept se manifestă prin deciziunile menționate.

Știința dreptului fiind foarte vastă și complicată, se înțelege de ce chestiunile trebuiesc mereu supuse discuțiunii și analizei.

Instanțele judecătorești revin și pot reveni asupra soluțiunilor de drept, când progresul cercetărei științifice și controlul metodei juridice de interpretare evidențiază o lacună sau o eroare.

Fixitatea jurisprudenței nu este o condițiune de prestigiu moral pentru judecată, când convingerea despre eroare este făcută, și când judecata poate asuma rolul frumos de a îndrepta eroarea, și deci de a apăra dreptul legal.

Argumentele ce invoc în favoarea interpretărei art. 30 din legea judecătorilor de ocoale, și care creează o competență specială derogatorie în materie de contracte de locațiune — argumente puternice și decisive — nu au făcut obiectul discuțiunii dinaintea Inaltei Curți de casațiune, fiindcă n'au fost invocate.

Prin deciziunea casației No. 660 din 1912, într'o speță relativă la acțiunea în plata unei sume de 80 lei, surplusul de apă consumat și prevăzut în contractul de închiriere se motivează că «cu drept cuvânt tribunalul a aplicat art. 27 iar nu 30, căci art. 27 prevede acțiunile personale și mobiliare, și, în speță, acțiunea pentru plata surplusului de apă este o acțiune personală și mobilă; iar art. 30, care determină competența după valoarea locativă anuală, nu-și are aplicațiune decât atunci când se cere anularea sau rezilierea contractelor de locațiune».

Considerentul deciziunii nu enumeră prin urmare printre cazurile de competență prevăzute de art. 30, și executarea contractelor de locațiune, deși textul de lege este precis.

Prin eliminarea cazului formal al executărei contractelor de locațiune și prin înlăturarea discuțiunii importante a înțelesului juridic al expresiunii „executarea contractului“, nu se poate afirma că s'a dat o interpretare legală și inatacabilă asupra chestiunii de competență.

Credem că Inalta Curte, când va avea a cerceta argumentele noastre, va reveni asupra interpretărei. Înaintea tribunalului s'au mai invocat în favoarea tezei, după care acțiunile în plata chiriei ar fi supuse competenței generale în materie mobilă și personală, și considerațiuni de echitate sau utilitate practică, care de bună seamă nu poate deslega un punct de drept.

Astfel s'a susținut că ar fi grav ca pentru un rest de chirie de câteva sute de lei, derivând dintr'un contract de peste 1.500 lei, să se supună acțiunea competenței tribunalului și Curții de apel.

Dar, pentru executarea unei hotărâri de 3—400 lei, când debitorul n'are decât un imobil, creditorul nu este dator să facă cheltuelile costisitoare ale urmării ca și un creditor ipotecar important?

Dar, presupunând că un contract de închiriere cu o valoare locativă anuală de 3.500 lei, stipulează categoric obligația imediată a chiriașului de a face reparațiuni, acțiunea proprietarului pentru plata sumei de 100 lei, costul reparațiunilor, contra chiriașului care nu execută stipulațiunea contractuală, nu urmează competența specială prevăzută de art. 30 din legea judecătorilor, după valoarea locativă anuală, deși executarea contractului se traduce în facerea unor reparațiuni de 100 lei?

În fine, să admitem ipoteza contractului de locațiune de o valoare de 3.200 lei anual, și în care plata chiriei se stipulează odată întregă; acțiunea pentru plata chiriei ar fi de competența tribunalului ca primă instanță, în teza susținută la tribunal, pentru că acțiunea cuprinde cererea de plată anuală, care este însăși valoarea locativă a contractului!!

Argumentul este lipsit și de logică și de rațiune.

Este lipsit de logică, fiindcă după sistemul primit de majoritatea tribunalului, cererea plății chiriei anuale este o acțiune personală și mobilă, supusă competenței generale din art. 27, și în căderea tribunalelor și Curților de apel, fiindcă trece de 3.000 lei, competența judecătorilor.

Este lipsit de rațiune, fiindcă este inadmisibil ca o competență fixată prin lege, să varieze pentru acelaș contract, după stipulațiunile modalității de plata chiriei.

În consecință, pe temeiul considerațiunilor dezvoltate în prezenta adnotațiune, putem afirma cu certitudine că adevărul juridic, așa putea zice inexorabil sub imperiul legislațiunii actuale, este că chestiunea competenței de judecată a acțiunilor relative la plata chiriei, isvorând dintr'un contract de închiriere, se regulează conform art. 30 din legea judecătorilor de ocoale, adică după valoarea locativă anuală a contractului, întrucât cererea de condamnare la plata chiriei este o cerere de executarea contractului.

Ioan D. Filitti